Izvađeno iz:
Rječnik biblijske teologije, Xavier Leon-Dufour, Kršćanska sadašnjost, Zagreb,1993.

U rječniku se koriste biblijski citati (samo kratice iz pokoncilske Biblje u izdanju Kršćanske sadašnjosti).

Biblijski tekstovi preuzeti su iz internetskog izdanja Velike biblijske konkordancije:
http://www.intratext.com/IXT/SCR0002/_P1.HTM

Tekst iz rječnika je napisan **podebljanim ili masnim slovima.**

U rječniku i u Bibliji se koristi ime Jahve koje je ovdje zamijenjeno imenom Gospodin.

Lažni naučitelj Bergoglio

Izrađeno u jednom generatoru slika

KRIVOVJERJE

1. ***Raskol i krivovjerje.*** **- Obje riječi, i raskol i krivovjerje, označuju težak i trajan razdor u kršćanskom narodu, ali na dvama stupnjevima različite dubine: raskol znači kidanje hijerarhijskog zajedništva, krivovjerje raskid u samoj vjeri.**

U Starom zavjetu razumski je sadržaj vjere bio suviše skučen i suviše slabo razrađen da bi u njemu bilo mjesta za krivovjerje. Napast Izraela nije bila u tome da "izabire" ***(hairein)*** **po svom nahođenju iz jasno utvrđenih naučavanja, već u tome da "pođe za drugim bogovima" (Pnz 13,3): otpad ili idolopoklonstvo prije nego krivovjerje.**

(Pnz 13,3)
(3) i to se znamenje ili čudo o kojem ti je govorio ispuni i onda ti on rekne: 'Pođimo sad za drugim bogovima kojih dosad ne poznaješ i njima iskazujmo štovanje',

Zavodnici i njihovi privrženici gubeći se daleko od Gospodina, jedinoga Boga i spasitelja Izraela, nisu razbijali jedinstvo svetoga naroda, nego su bivali osuđivani na to da budu od njega odsječeni (Pnz 13,6).

(Pnz 13,6)
(6) A onaj prorok ili sanjač neka se pogubi jer je poticao na otpad od Gospodina, Boga vašega, koji vas je izveo iz zemlje egipatske i otkupio vas iz kuće ropstva. Onaj te htio zavesti s puta kojim ti je Gospodin, Bog tvoj, naredio da ideš. Tako treba da iskorijeniš zlo iz svoje sredine.

Riječ "krivovjerje" javlja se u svom užem značenju samo u nekim kasnim spisima Novog zavjeta (2 Pt 2,1; Tit 3,10).

(2 Pt 2,1)
Bilo je u narodu i lažnih proroka, kao što će i među vama biti lažnih učitelja, onih koji će prokrijumčariti pogubna krivovjerja, zanijekati Gospodina koji ih otkupi, i navući na se brzu propast.

(Tit 3,10)
(10) S krivovjercem nakon prvoga i drugog upozorenja prekini

Kod Pavla se ***haireseis*** **u 1 Kor 11,19 jedva razlikuju od** ***skhismata*** **u r. 18.**

(1 Kor 11,18-19)
(18) Ponajprije čujem, djelomično i vjerujem: kad se okupite na Sastanak, da su među vama razdori.
(19) Treba doista da i podjela bude među vama da se očituju prokušani među vama.

Neko stanovito stupnjevanje ipak je vjerojatno: raskoli ***(skhismata)*** **zajednice skloni su da se ustale u prave stranke ili suparničke sljedbe** ***(haireseis)*** **sa svojim posebnim gledanjima, kakvih je bilo u židovstvu: saduceji (Dj 5,17),**

(Dj 5,17)
(17) Onda se podiže veliki svećenik i sve njegove pristaše - sljedba saducejska.

farizeji (15,5; 26,5),

(Dj 15,5)

(5) Onda ustanu neki od onih što iz farizejske sljedbe bijahu prigrlili vjeru pa reknu: "Treba ih obrezati i zapovjediti im da opslužuju Zakon Mojsijev."

(Dj 26,5)
(5) Poznaju me odavna te mogu, ako samo hoće, svjedočiti da sam po najstrožoj sljedbi naše vjere živio kao farizej.

nazarejci (24,5.14; 28,22),

(Dj 24,5.14)
(5) Utvrdismo da je ovaj čovjek kuga, da pokreće bune među svim Židovima po svijetu, da je kolovođa nazaretske sljedbe,
(14) "Jamčim ti, naprotiv, ovo: Putom koji nazivaju sljedbom služim otačkom Bogu vjerujući u sve što je u Zakonu i u Prorocima napisano,

(Dj 28,22)
(22) Nego htjeli bismo od tebe čuti što misliš jer o toj sljedbi znamo samo da joj se posvuda proturječi."

ili u grčkom svijetu s njegovim retorskim školama (koje su se također zvale *haireseis*).
Crkva u odnosu na zablude u naučavanju doživljava dakle dva različita stanja. Njezino jedinstvo ugrožava najprije kriza zbog judaizma. Kasnije su neki odstupili od vjere u Krista (1 Iv 4,3)

(1 Iv 4,3)
(3) A nijedan duh koji ne ispovijeda takva Isusa, nije od Boga: on je Antikristov, a za nj ste čuli da dolazi i sad je već na svijetu.

jer "oni zapravo nisu pripadali nama" (2,19),

(1 Iv 2,19)
(19) Od nas iziđoše, ali ne bijahu od nas. Jer kad bi bili od nas, ostali bi s nama; ali neka se očituje da nisu od nas.

poput onih učenika koji u Kafarnaumu nisu htjeli povjerovati u Isusa (Iv 6,36.64) te su se udaljili (r. 67). (trebalo bi pisati r. 66 sl. -napomena Milan Kušnjačić).

(Iv 6,36.64)
(36) No rekoh vam: vidjeli ste me, a opet ne vjerujete.
(64) "A ipak, ima ih među vama koji ne vjeruju." Jer znao je Isus od početka koji su oni što ne vjeruju i tko je onaj koji će ga izdati.
(66) Otada mnogi učenici odstupiše, više nisu išli s njime.
(67) Reče stoga Isus dvanaestorici: "Da možda i vi ne kanite otići?"

2. *Kriza zbog judaizma.* - Primanje pogana u Crkvu vrlo je brzo nametnulo pitanje o važnosti pridržavanja židovskih propisa, kojih su se judeokršćani i dalje držali. Nametnuti ih poganima koji su se obratili Kristu bilo bi značilo priznati im nužnost za spasenje. A to su upravo i tražili pobornici judaizma (Dj 15,1).

(Dj 15,1)
Uto neki siđoše iz Judeje i počeše učiti braću: "Ako se ne obrežete po običaju Mojsijevu, ne možete se spasiti."

No to bi, kako je Pavao smatrao, Krista učinilo uzaludnim, a križ bi lišilo njegove djelotvornosti: tražiti svoju pravednost u Zakonu značilo bi raskinuti s Kristom, ispasti iz milosti (Gal 5,1-6).

(Gal 5,1-6)
Za slobodu nas Krist oslobodi! Držite se dakle i ne dajte se ponovno u jaram ropstva! (2) Evo ja, Pavao, velim vam: ako se obrežete, Krist vam ništa neće koristiti. (3) I ponovno jamčim svakom čovjeku koji se obreže: dužan je opsluživati sav Zakon. (4) Prekinuli ste s Kristom vi koji se u Zakonu mislite opravdati; iz milosti ste ispali. (5) Jer mi po Duhu iz vjere očekujemo pravednost, nadu svoju. (6) Uistinu, u Kristu Isusu ništa ne vrijedi ni obrezanje ni neobrezanje, nego - vjera ljubavlju djelotvorna.

Razdor je ugrožavao Crkvu. Stoga je Pavao htio na svaki način postići slogu s judeokršćanskom Crkvom, napose s "Jakovom, Kefom i Ivanom" (2,9),

(Gal 2,9)
(9) i spoznavši milost koja mi je dana, Jakov, Kefa i Ivan, smatrani stupovima, pružiše meni i Barnabi desnice zajedništva: mi ćemo među pogane, a oni među obrezane!

glede slobode poganokršćana (2,4; 5,1).

(Gal 2,4)
(4) i to radi uljeza, lažne braće, koja se ušuljaše da vrebaju slobodu koju imamo u Kristu Isusu, ne bi li nas učinili robovima.

(Gal 5,1)
Za slobodu nas Krist oslobodi! Držite se dakle i ne dajte se ponovno u jaram ropstva!

Postigao ju je na saboru g. 49 (Dj 15; Gal 2,1-10);

(Dj 15)
#15 Uto neki siđoše iz Judeje i počeše učiti braću: "Ako se ne obrežete po običaju Mojsijevu, ne možete se spasiti." (2) Kad između njih te Pavla i Barnabe nasta prepirka i raspra nemalena, odrediše da Pavao i Barnaba i još neki drugi između njih uzađu u Jeruzalem k apostolima i starješinama poradi tog pitanja. (3) Oni su dakle, ispraćeni od Crkve, prolazili kroz Feniciju i Samariju pripovijedajući o obraćenju pogana i donoseći svoj braći veliku radost. (4) Kada pak stigoše u Jeruzalem, primi ih Crkva, apostoli i starješine. Ispripovjediše što sve Bog učini po njima. (5) Onda ustanu neki od onih što iz farizejske sljedbe bijahu prigrlili vjeru pa reknu: "Treba ih obrezati i zapovjediti im da opslužuju Zakon Mojsijev."(6) Nato se apostoli i starješine sastanu da to razmotre. (7) Nakon duge raspre ustade Petar i reče im: "Braćo, vi znate kako me Bog od najprvih dana između vas izabra da iz mojih usta pogani čuju riječ evanđelja i uzvjeruju. (8) I Bog, Poznavatelj srdaca, posvjedoči za njih: dade im Duha Svetoga kao i nama. (9) Nikakve razlike nije pravio između nas i njih: vjerom očisti njihova srca. (10) Što dakle sada iskušavate Boga stavljajući učenicima na vrat jaram kojeg ni oci naši ni mi nismo mogli nositi? (11) Vjerujemo, naprotiv: po milosti smo Gospodina Isusa spašeni, baš kao i oni." (12) Nato sve mnoštvo umuknu. Slušali su Barnabu i Pavla koji pripovjedahu kolika je znamenja i čudesa Bog po njima učinio među

poganima. (13) Kad oni ušutješe, progovori Jakov: "Poslušajte me, braćo! (14) Šimun je izložio kako se Bog već na početku pobrinu između pogana uzeti narod imenu svojemu. (15) S time su u skladu riječi Proroka. Ovako je doista pisano: *(16)Nakon toga vratit ću se i opet podići pali šator Davidov, iz ruševina ga podići, opet ga sazidati (17)da preostali ljudi potraže Gospodina i svi pogani na koje je zazvano ime moje, govori Gospodin, koji to* (18) obznanjuje odvijeka. (19) Zato smatram da ne valja dodijavati onima koji se s poganstva obraćaju k Bogu, (20) nego im poručiti da se uzdržavaju od mesa okaljana idolima, od bludništva, od udavljenoga i od krvi. (21) Ta Mojsije od pradavnih naraštaja ima po gradovima propovjednike koji ga u sinagogama svake subote čitaju." (22) Tad apostoli i starješine zajedno sa svom Crkvom zaključe izabrati neke muževe između sebe i poslati ih u Antiohiju s Pavlom i Barnabom. Bijahu to Juda zvani Barsaba, i Sila, muževi vodeći među braćom. (23) Po njima pošalju ovo pismo: "Apostoli i starješine, braća, braći iz poganstva po Antiohiji, Siriji i Ciliciji - pozdrav!" (24) "Budući da smo čuli kako vas neki od naših, ali bez našega naloga, nekakvim izjavama smetoše i duše vam uznemiriše, (25) zaključismo jednodušno izabrati neke muževe i poslati ih k vama zajedno s našim ljubljenim Barnabom i Pavlom, (26) ljudima koji su svoje živote izložili za ime Gospodina našega Isusa Krista. (27) Šaljemo vam dakle Judu i Silu. Oni će vam i usmeno priopćiti to isto. (28) Zaključismo Duh Sveti i mi ne nametati vam nikakva tereta osim onoga što je potrebno: (29) uzdržavati se od mesa žrtvovana idolima, od krvi, od udavljenoga i od bludništva. Budete li se toga držali, dobro ćete učiniti. Živjeli!"(30) Oni su se dakle oprostili i sišli u Antiohiju; sabrali su mnoštvo i predali pismo. (31) Kad ga pročitaše, svi se obradovaše zbog ohrabrenja. (32) Juda i Sila, i sami proroci, mnogim riječima ohrabriše i utvrdiše braću. (33) Neko se vrijeme zadrže pa se onda s mirom od braće vrate onima koji ih poslaše. (34) # (35) A Pavao i Barnaba ostadoše u Antiohiji naučavajući i navješćujući zajedno s mnogima drugima riječ Gospodnju. (36) Nakon nekog vremena reče Pavao Barnabi: "Vratimo se i pohodimo braću po svim gradovima u kojima smo navješćivali riječ Gospodnju, da vidimo kako su!" (37) Barnaba je htio povesti i Ivana zvanog Marko. (38) Pavao pak nije smatrao uputnim sa sobom voditi onoga koji se u Pamfiliji odvojio od njih te nije s njima pošao na djelo. (39) Spopade ih takva ogorčenost da se raziđoše: Barnaba povede Marka i otplovi na Cipar, (40) a Pavao sebi izabra Silu pa od braće povjeren milosti Gospodnjoj (41) proputova Siriju i Ciliciju, utvrđujući Crkve.

(Gal 2,1-10)
Zatim nakon četrnaest godina opet uziđoh u Jeruzalem s Barnabom, a povedoh sa sobom i Tita. (2) Uziđoh po objavi i izložih im - napose uglednijima - evanđelje koje propovijedam među poganima da ne bih možda, ili da nisam, trčao uzalud. (3) Čak ni Tit, pratilac moj, premda Grk, nije bio prisiljen obrezati se, (4) i to radi uljeza, lažne braće, koja se ušuljaše da vrebaju slobodu koju imamo u Kristu Isusu, ne bi li nas učinili robovima. (5) Ne, ni načas im nismo popustili, nismo se podložili: da istina evanđelja ostane kod vas! (6) A oni koji štogod znače - bili oni što bili, nije mi do toga, Bog ne gleda tko je tko - ti uglednici, uistinu, ništa nisu pridometnuli. (7) Nego naprotiv, vidjevši da mi je povjereno evanđelje za neobrezane, kao Petru za obrezane - (8) jer Onaj koji je bio na djelu po Petrovu apostolstvu među obrezanima, bio je na djelu i po meni među poganima - (9) i spoznavši milost koja mi je dana, Jakov, Kefa i Ivan, smatrani stupovima, pružiše meni i Barnabi desnice zajedništva: mi ćemo među pogane, a oni među obrezane! (10) Samo neka se sjećamo siromaha, što sam revno i činio.

bez toga bi "trčao uzalud" (Gal 2,2),

(Gal 2,2)
(2) Uziđoh po objavi i izložih im - napose uglednijima - evanđelje koje propovijedam među poganima da ne bih možda, ili da nisam, trčao uzalud.

a to znači da bi apostolska objava (usp. Ef 3,3-5)

(Ef 3,3-5)
(3) objavom mi je obznanjeno otajstvo, kako netom ukratko opisah. (4) Čitajući to, možete dokučiti kako ja shvaćam Kristovo otajstvo, (5) koje nije bilo obznanjeno sinovima ljudskim drugih naraštaja. Ono je sada u Duhu objavljeno svetim njegovim apostolima i prorocima:

bila protuslovila sama sebi: "Ako vam zbilja tko navješćuje Evanđelje protivno onom koje ste primili, neka je proklet!" (Gal 1,9).

(Gal 1,9)
(9) Što smo već rekli, to sad i ponavljam: navješćuje li vam tko neko evanđelje mimo onoga koje primiste, neka je proklet.

3. *Prva krivovjerja*. - No Pavlova se poruka morala suočiti i s grčkom mudrošću. Zaljubljenost Korinćana u tu mudrost nije ostala bez odraza na naučavanje: mislili su da mogu birati između Pavla, Apolona i Kefe, kao što drugi biraju među školama (*haireseis*) putujućih filozofa, i oglušivali su se o 'govor o križu' koji su propovijedali svi apostoli (1 Kor 1,17 sl).

(1 Kor 1,17 sl)
(17) Jer ne posla me Krist krstiti, nego navješćivati evanđelje, i to ne mudrošću besjede, da se ne obeskrijepi križ Kristov. (18) Uistinu, besjeda o križu ludost je onima koji propadaju, a nama spašenicima sila je Božja.

Ili su, isto tako, osporavali uskrsnuće mrtvih, lišavajući time propovijedanje i vjeru njihovog bitnog sadržaja - uskrsnuća Kristova (15,2.11-16).

(1 Kor 15,2.11-16)
(2) po kojem se spasavate, ako držite što sam vam navijestio; osim ako uzalud povjerovaste.
(11) Ili dakle ja ili oni: tako propovijedamo, tako vjerujete. (12) No ako se propovijeda da je Krist od mrtvih uskrsnuo, kako neki među vama govore da nema uskrsnuća mrtvih? (13) Ako nema uskrsnuća mrtvih, ni Krist nije uskrsnuo. (14) Ako pak Krist nije uskrsnuo, uzalud je doista propovijedanje naše, uzalud i vjera vaša. (15) Zatekli bismo se i kao lažni svjedoci Božji što posvjedočismo protiv Boga: da je uskrisio Krista, kojega nije uskrisio, ako doista mrtvi ne uskršavaju. (16) Jer ako mrtvi ne uskršavaju, ni Krist nije uskrsnuo.

Kasnije su se neka židovska umovanja pomiješala s helenističkim primjesama ugrozivši vjeru Kološana u Kristovo prvenstvo (Kol 2,8-15; usp. Ef 4,14-15)

(Kol 2,8-15)
(8) Pazite da vas tko ne odvuče mudrovanjem i ispraznim zavaravanjem što se oslanja na predaju ljudsku, na "počela svijeta", a ne na Krista.(9) Jer u njemu tjelesno prebiva sva punina božanstva; te ste i vi (10) ispunjeni u njemu, koji je glava svakoga Vrhovništva i Vlasti. (11) U njemu ste i obrezani obrezanjem nerukotvorenim - svukoste tijelo puteno - obrezanjem Kristovim: (12) s njime suukopani u krštenju, u njemu ste i suuskrsli po vjeri u snagu Boga koji ga uskrisi od mrtvih. (13) On i vas, koji bijaste mrtvi zbog prijestupa i neobrezanosti svoga tijela, i vas on oživi zajedno s njime. Milostivo nam je oprostio sve prijestupe, (14) izbrisao zadužnicu koja propisima bijaše protiv nas, protivila nam se. Nju on ukloni pribivši je na križ. (15) Skinu Vrhovništva i Vlasti, javno to pokaza: u pobjedničkoj ih povorci s njime vodi.

(Ef 4,14-15)

(14) da više ne budemo nejačad kojom se valovi poigravaju i koje goni svaki vjetar nauka u ovom kockanju ljudskom, u lukavosti što put krči zabludi. (15) Nego, istinujući u ljubavi da poradimo te sve uzraste u Njega, koji je Glava, Krist,

i vraćajući ih pod vlast sjena (Kol 2,17).

(Kol 2,17)
(17) To je tek sjena onoga što dolazi, a zbiljnost jest - tijelo Kristovo.

Prema kraju apostolskog doba jače je pritisla opasnost od predgnostičkih razrada pozajmljenih od heterodoksnog judaizma ili poganstva (1 Tim 1,3-7.19 sl; 4,1-11; 6,3-5; 2 Tim 2,14-26; 3,6-9; 4,3 sl; Tit 1,9-16; Jd; 2 Pt 2; 3,3-7; Otk 2,2.6.14 sl. 20-25).

(1 Tim 1,3-7.19 sl)
(3) Kao što sam te zamolio kad sam odlazio u Makedoniju, ostani u Efezu da zapovijediš nekima neka ne naučavaju drugih nauka (4) i neka se ne zanose beskrajnim bajkama i rodoslovljima, koja više pogoduju rasprama negoli rasporedbi Božjoj po vjeri. (5) Svrha je te zapovijedi ljubav iz čista srca, dobre savjesti i vjere neprijetvorne. (6) To su neki promašili i zastranili u praznorječje; (7) htjeli bi biti učitelji Zakona, a ne razumiju ni što govore ni što tvrde.
(19) imajući vjeru i dobru savjest, koju su neki odbacili i doživjeli brodolom vjere. (20) Među njima je Himenej i Aleksandar, koje sam predao Sotoni da nauče ne huliti.

(1 Tim 4,1-11)
Duh izričito govori da će u posljednja vremena neki otpasti od vjere i prikloniti se prijevarnim duhovima i zloduhovskim naucima. (2) A sve to pod utjecajem himbe lažljivaca otupjele savjesti (3) koji zabranjuju ženiti se i nameću uzdržavati se od jela što ih je Bog stvorio da ih sa zahvalnošću uzimaju oni koji vjeruju i znaju istinu. (4) Doista, svako je Božje stvorenje dobro i ne valja odbaciti ništa što se uzima sa zahvalnošću (5) jer se posvećuje riječju Božjom i molitvom. (6) To izlaži braći i bit ćeš dobar poslužitelj Krista Isusa, hranjen riječima vjere i dobroga nauka za kojim postojano ideš. (7) Svjetovne pak i bablje priče odbijaj! Vježbaj se u pobožnosti! (8) Uistinu, tjelesno vježbanje malo čemu koristi, a pobožnost je svemu korisna jer joj je obećan život - sadašnji i budući. (9) Vjerodostojna je to riječ i vrijedna da se posve prihvati. (10) Ta za to se trudimo i borimo jer se pouzdajemo u Boga živoga koji je Spasitelj svih ljudi, ponajpače vjernika. (11) Zapovijedaj to i naučavaj!

(1 Tim 6,3-5)
(3) A tko drukčije naučava i ne prianja uza zdrave riječi, riječi Gospodina našega Isusa Krista, i nauk u skladu s pobožnošću, (4) nadut je, puka neznalica, samo boluje od raspra i rječoborstava, od kojih nastaje zavist, svađa, pogrde, zla sumnjičenja, (5) razračunavanja ljudi pokvarene pameti i lišenih istine, što pobožnost smatraju dobitkom.

(2 Tim 2,14-26)
(14) Na to podsjećaj zaklinjući pred Bogom neka ne bude rječoborstva: ničemu ne koristi, a na propast je onima koji slušaju. (15) Uznastoj da kao prokušan staneš pred Boga kao radnik koji se nema čega stidjeti, koji ispravno reže riječ istine. (16) Svjetovnih se pak praznorječja kloni: sve će više provaljivati prema bezbožnosti (17) i riječ će njihova kao rak-rana izgrizati. Od njih su Himenej i Filet, (18) koji zastraniše od istine tvrdeći da je uskrsnuće već bilo te nekima prevraćaju vjeru. (19) Ipak čvrsti temelj Božji stoji - pod ovim je pečatom: *Poznaje Gospodin one koji su njegovi i neka se kloni zloće tko god imenuje ime Gospodnje.* (20) Pa u velikoj kući ima posuda ne samo zlatnih i srebrnih, nego i drvenih i glinenih; i jedne su časne, druge pak nečasne. (21) Očisti li

se dakle tko od toga, bit će posuda časna, posvećena, korisna Gospodaru, za svako dobro djelo prikladna. (22) A mladenačkih se strastvenosti kloni! Teži za pravednošću, vjerom, ljubavlju, mirom sa svima koji iz čista srca prizivlju Gospodina. (23) Lude pak i neobuzdane raspre odbijaj znajući da rađaju svađama. (24) A sluga Gospodnji treba da se ne svađa, nego da bude nježan prema svima, sposoban poučavati, zlo podnositi, (25) da s blagošću preodgaja protivnike, ne bi li ih Bog podario obraćenjem te spoznaju istinu (26) i ponovno budu trijezni izvan zamke đavla koji ih drži robljem svoje volje.

(2 Tim 3,6-9)
(6) Od njih su doista oni što se uvlače u kuće i zarobljuju ženice, natovarene grijesima, vodane najrazličitijim strastima: (7) one uvijek uče, a nikako ne mogu doći do spoznaje istine. (8) Kao što se Janes i Jambres suprotstaviše Mojsiju, tako se i ovi, ljudi pokvarena uma, u vjeri neprokušani, suprotstavljaju istini. (9) Ali neće više napredovati jer bezumlje će ovih postati očito, kako se to i onima dogodilo.

(2 Tim 4,3 sl)
(3) Jer doći će vrijeme kad ljudi neće podnositi zdrava nauka nego će sebi po vlastitim požudama nagomilavati učitelje kako im godi ušima; (4) od istine će uho odvraćati, a bajkama se priklanjati.

(Tit 1,9-16)
(9) priljubljen uz vjerodostojnu riječ nauka da može i hrabriti u zdravom nauku i uvjeravati protivnike. (10) Jer mnogi su nepokorni, praznorječni i zavodnici, ponajpače oni iz obrezanja. (11) Njima treba začepiti usta jer cijele domove prevraćaju naučavajući što ne bi smjeli, i to poradi prljava dobitka. (12) Reče netko od njih, njihov vlastiti prorok: "Krećani uvijek lašci, opake zvijeri, trbusi dangubni." (13) Svjedočanstvo je to istinito. Zato ih karaj oštro da budu zdravi u vjeri, (14) da ne prianjaju uza židovske bajke i propise ljudi koji se odvraćaju od istine. (15) Sve je čisto čistima; okaljanima pak i nevjernima ništa čisto, nego su im okaljani i razum i savjest. (16) Ispovijedaju da Boga poznaju, ali djelima ga niječu - odvratni, neposlušni i za koje god dobro djelo nepodesni.

(Jd)
Juda, sluga Isusa Krista, brat Jakovljev: ljubljenima u Bogu, Ocu, čuvanima za Isusa Krista - pozvanima. (2) Obilovali milošću, mirom i ljubavlju! (3) Ljubljeni! Dok sam u svojoj brižljivosti kanio pisati vam o našem zajedničkom spasenju, osjetio sam potrebu da vas pismom potaknem da vojujete za vjeru koja je jednom zauvijek predana svetima. (4) Jer ušuljali se neki, odavna već zapisani za ovaj sud, bezbožnici koji milost Boga našega promeću u razuzdanost i niječu jedinoga gospodara i Gospodina našega Isusa Krista. (5) Želim vas podsjetiti, premda jednom zauvijek sve znate, kako je Gospodin izbavio narod iz Egipta, a zatim uništio nevjerne. (6) I anđele, koji nisu čuvali svojeg dostojanstva nego su ostavili svoje prebivalište, sačuvao je za sud velikoga Dana, okovane u mraku vječnim okovima; (7) kao Sodoma i Gomora i okolni gradovi, koji su se poput njih podali bludu i otišli za drugom pÓuti, stoje za primjer, ispaštajući kaznu u vječnom ognju. (8) Uza sve to i ovi sanjari jednako skvrne tijelo, zabacuju Veličanstvo, pogrđuju Slave. (9) Kad se Mihael arkanđeo s đavlom prepirao za tijelo Mojsijevo, nije se usudio izreći pogrdan sud protiv njega, nego reče: "Spriječio te Gospodin!" (10) A ovi pogrđuju ono što ne poznaju; a što po naravi kao nerazumne životinje poznaju, u tom trunu. (11) Jao njima! Putom Kajinovim pođoše, i zabludi se Bileamovoj za plaću podaše, i propadoše od pobune Korahove. (12) Oni su ljage na vašim agapama, bezobzirno se s vama gosteći i napasajući se; oblaci bezvodni što ih vjetrovi raznose, stabla besplodna u kasnoj jeseni, dvaput usahla, iskorijenjena, (13) bijesno morsko valovlje što ispjenjuje svoje sramote, zvijezde lutalice kojima je spremljena crna tmina dovijeka. (14) O njima prorokova sedmi od Adama, Henok: "Gle, dođe Gospodin sa Desttisućama svojim (15) suditi svima

i pokarati sve bezbožnike za sva njihova bezbožna djela kojima bezbožno sagriješiše i za sve drzovite riječi koje grešni bezbožnici izrekoše protiv njega." (16) To su rogoborni nezadovoljnici koji hode putom svojih požuda, usta im zbore naduto, ulaguju se u lice radi dobitka. (17) A vi, ljubljeni, sjetite se riječi što ih prorekoše apostoli Gospodina našega Isusa Krista. (18) Oni vam govorahu: "U posljednje će vrijeme biti podrugljivaca koji će se povoditi za bezbožnim požudama svojim." (19) To su sijači razdora, sjetilnici koji nemaju Duha.(20) A vi, ljubljeni, naziđujte se na presvetoj vjeri svojoj moleći se u Duhu Svetom, (21) uščuvajte se u ljubavi Božjoj, iščekujući milosrđe Gospodina našega Isusa Krista za vječni život. (22) I jedne, svadljivce, karajte, (23) druge spasavajte otimajući ih ognju, trećima se pak smilujte sa strahom, mrzeći i haljinu puti okaljanu. (24) Onomu koji vas može očuvati od pada i besprijekorne postaviti pred svoju Slavu u klicanju - (25) jedinomu Bogu, Spasitelju našemu, po Isusu Kristu, Gospodinu našemu: slava, veličanstvo, vlast i moć i prije svakoga vijeka, i sada, i u sve vijeke. Amen.

(2 Pt 2)
Bilo je u narodu i lažnih proroka, kao što će i među vama biti lažnih učitelja, onih koji će prokrijumčariti pogubna krivovjerja, zanijekati Gospodina koji ih otkupi, i navući na se brzu propast. (2) I mnogi će se povesti za njihovim razvratnostima. Zbog njih će se kuditi put istine. (3) U svojoj će vas lakomosti kupovati izmišljotinama. Njihova osuda već odavna nije dokona i propast im ne drijema. (4) Doista, ako Bog anđela koji sagriješiše nije poštedio nego ih je sunovratio u Tartar i predao mračnom bezdanu da budu čuvani za sud; (5) ako staroga svijeta ne poštedje, nego sačuva - osmoga - Nou, glasnika pravednosti, sručivši potop na svijet bezbožni; (6) ako gradove Sodomu i Gomoru u pepeo pretvori, osudi i za primjer budućim bezbožnicima postavi; (7) ako pravednog Lota, premorena razvratnim življenjem onih razularenika, oslobodi - (8) pravedniku se doista dan za danom duša razdirala dok je gledao i slušao bezakonička djela onih među kojima je boravio - (9) umije Gospod i pobožnike iz napasti izbaviti, a nepravednike za kaznu na Dan sudnji sačuvati, (10) ponajpače one koji u prljavoj požudi idu za puti i preziru Veličanstvo. Preuzetnici, drznici i ne trepnu pogrđujući Slave, (11) dok anđeli, iako jakošću i snagom od njih veći, ne izriču protiv njih pred Gospodinom pogrdna suda. (12) Oni pak kao nerazumne životinje, po naravi rođene za lov i istrebljenje, pogrđuju što ne poznaju. Istim će istrebljenjem i oni biti istrebljeni; (13) zadesit će ih nepravda, plaća nepravednosti. Užitkom smatraju razvratnost u pol bijela dana. Ljage i sramote! Naslađuju se prijevarama svojim dok se s vama goste. (14) Oči su im pune preljubnice, nikako da se nasite grijeha; mame duše nepostojane, srce im je uvježbano u lakomstvu, prokleti sinovi! (15) Zabludiše, napustivši ravan put, te pođoše putom Bosorova sina Bileama, koji prigrli plaću nepravednosti, (16) ali primi i ukor za svoje nedjelo: nijemo živinče ljudskim glasom prozbori i spriječi prorokovo bezumlje. (17) Oni su izvori bezvodni, oblaci vjetrom gonjeni; za njih se čuva mrkla tmina. (18) Naklapajući naduvene ispraznosti, požudama putenim, razvratnostima mame one što netom odbjegoše od onih koji žive u zabludi. (19) Obećavaju im slobodu, a sami su robovi pokvarenosti. Jer svatko robuje onomu tko ga svlada. (20) Doista, pošto su po spoznaji Gospodina našega i Spasitelja Isusa Krista odbjegli od prljavština svijeta, ako se opet u njih upleću i daju se svladati, ovo im je potonje gore od onoga prvoga. (21) Bilo bi im doista bolje da nisu spoznali puta pravednosti, negoli, pošto ga spoznaše, okrenuti leđa svetoj zapovijedi koja im je predana. (22) Dogodilo im se što veli istinita izreka: *"Pas se vraća svojoj bljuvotini* i okupana svinja valjanju u blatu."

(2 Pt 3,3-7)
(3) Znajte ponajprije ovo: u posljednje će se dane pojaviti podrugljivi izrugivači; povoditi će se za svojim požudama (4) i pitati: "Što je s obećanjem njegova Dolaska? Jer i otkad Oci pomriješe, sve ostaje kao što bijaše od početka stvorenja." (5) Ta oni naumice zaboravljaju da nebesa bijahu odavna i da zemlja na Božju riječ posta iz vode i po vodi. (6) Na isti način ondašnji svijet propade

vodom potopljen. (7) A sadašnja nebesa i zemlja istom su riječju pohranjena za oganj i čuvaju se za Dan suda i propasti bezbožnih ljudi.

(Otk 2,2.6.14 sl. 20-25)
(2) Znam tvoja djela, tvoj trud i postojanost tvoju i da ne možeš podnijeti opakih. Iskušao si one koji se prave apostolima, a nisu, i otkrio si da su lažljivci.
(6) Ali ovo imaš: mrziš nikolaitska djela koja i ja mrzim."
(14) Ali imam nešto malo protiv tebe: imaš ondje nekih što drže nauk Bileama što pouči Balaka da stupicu stavi sinovima Izraelovim te blaguju od mesa žrtvovana idolima i bludu se podadu. (15) Tako i ti imaš takvih koji drže nauk nikolaitski.
(20) Ali imam protiv tebe: puštaš ženu Jezabelu, koja se pravi proročicom, da uči i zavodi moje sluge te se bludu podaju i blaguju od mesa žrtvovana idolima. (21) Dadoh joj vremena za obraćenje, ali ona neće da se obrati od bludnosti svoje. (22) Evo, bacam je na postelju, a bludne drugare njene u veliku nevolju ako se ne odvrate od njezinih djela; (23) i djecu ću joj smrću pobiti. I znat će sve crkve: Ja sam *Onaj koji istražuje bubrege i srca* - i *dat ću* vam *svakomu po djelima.* (24) Vama pak velim - vama drugim u Tijatiri koji ne drže ovog nauka te ne upoznaše takozvanih dubina sotonskih: Ne stavljam na vas drugoga bremena (25) nego - što imate, čvrsto držite dok ne dođem."

Neki "lažni proroci" (1 Iv 4,1)

(1 Iv 4,1)
Ljubljeni, ne vjerujte svakom duhu, nego provjeravajte duhove jesu li od Boga, jer su mnogi lažni proroci izišli u svijet.

nijekali su čak da je Isus bio Sin Božji koji je "došao u tijelu" (2,22 sl; 4,2 sl; 2 Iv 7).

(1 Iv 2,22 sl)
(22) Tko je lažac, ako ne onaj koji tvrdi da Isus nije Krist? Antikrist je onaj (23) tko niječe Oca i Sina. Svaki koji niječe Sina, nema ni Oca, a tko priznaje Sina, ima i Oca.

(1 iv 4,2 sl)
(2) Po ovom prepoznajete Duha Božjega: svaki duh koji ispovijeda da je Isus Krist došao u tijelu, od Boga je. (3) A nijedan duh koji ne ispovijeda takva Isusa, nije od Boga: on je Antikristov, a za nj ste čuli da dolazi i sad je već na svijetu.

(2 Iv 7)
(7) Jer iziđoše na svijet mnogi zavodnici koji ne ispovijedaju Isusa Krista koji dolazi u tijelu. To je zavodnik i Antikrist.

Bilo to u Korintu (1 Kor 4,18 sl),

(1 Kor 4,18 sl)
(18) Neki se uzniješe kao da ja neću doći k vama. (19) Ipak, eto me ubrzo k vama, ako Gospodin htjedne, i rasudit ću ne riječi onih nadutih, nego krepost.

Kolosima (Kol 2,18)

(Kol 2,18)
(18) Nitko neka vas ne podcjenjuje zato što on sam uživa u "poniznosti i štovanju anđela", zadubljuje se u svoja viđenja, bezrazložno se nadima tjelesnom pameću svojom,

ili drugdje (1 Tim 6,4; 2 Tim 3,4),

(1 Tim 6,4)
(4) nadut je, puka neznalica, samo boluje od raspra i riječoborstava, od kojih nastaje zavist, svađa, pogrde, zla sumnjičenja,

(2 Tim 3,4)
(4) izdajice, brzopletnici, naduti, ljubitelji užitka više nego ljubitelji Boga.

sva ta skretanja rađaju rasprama i razdorima (1 Tim 6,3 sl; Tit 3,9; Jd 19),

(1 Tim 6,3 sl)
(3) A tko drukčije naučava i ne prianja uza zdrave riječi, riječi Gospodina našega Isusa Krista, i nauk u skladu s pobožnošću, (4) nadut je, puka neznalica, samo boluje od raspra i riječoborstava, od kojih nastaje zavist, svađa, pogrde, zla sumnjičenja,

(Tit 3,9)
(9) A ludih se raspra, i rodoslovlja, i svađa, i sukoba zakonskih kloni: beskorisni su i isprazni.

(Jd 19)
(19) To su sijači razdora, sjetilnici koji nemaju Duha.

a korijen im je u tvrdokornoj oholosti onih koji se neće pokoriti nauci što je jednodušno propovijeda Crkva (Rim 6,17; 1 Kor 15,11; 1 Tim 6,3; 2 Pt 2,21),

(Rim 6,17)
(17) Bijaste robovi grijeha, ali ste, hvala Bogu, od srca poslušali ono pravilo nauka kojemu ste povjereni;

(1 Kor 15,11)
(11) Ili dakle ja ili oni: tako propovijedamo, tako vjerujete.

(1 Tim 6,3)
(3) A tko drukčije naučava i ne prianja uza zdrave riječi, riječi Gospodina našega Isusa Krista, i nauk u skladu s pobožnošću,

(2 Pt 2,21)
(21) Bilo bi im doista bolje da nisu spoznali puta pravednosti, negoli, pošto ga spoznaše, okrenuti leđa svetoj zapovijedi koja im je predana.

već je preinačuju htijući je premašiti umovanjima iz svoje glave (2 Iv 9).

(2 Iv 9)
(9) Tko god pretjera i ne ostane u nauku Kristovu, nema Boga. Tko ostaje u nauku, ima i Oca i Sina.

Zato su najopasniji udareni izopćenjem (Tit 3,10; 1 Tim 1,20; Jd 23; 2 Iv 10).

(Tit 3,10)

(10) S krivovjercem nakon prvoga i drugog upozorenja prekini

(1 Tim 1,20)
(20) Među njima je Himenej i Aleksandar, koje sam predao Sotoni da nauče ne huliti.

(Jd 23)
(23) druge spasavajte otimajući ih ognju, trećima se pak smilujte sa strahom, mrzeći i haljinu puti okaljanu.

(2 Iv 10)
(10) Ako tko dolazi k vama i ne donosi tog nauka, ne primajte ga u kuću i ne pozdravljajte ga.

Ta strogost Novog zavjeta protiv lažnih učitelja ističe koliko je dragocjena vjera bez brodoloma (1 Tim 1,19; 2 Tim 3,8)

(1 Tim 1,19)
(19) imajući vjeru i dobru savjest, koju su neki odbacili i doživjeli brodolom vjere.

(2 Tim 3,8)
(8) Kao što se Janes i Jambres suprotstaviše Mojsiju, tako se i ovi, ljudi pokvarena uma, u vjeri neprokušani, suprotstavljaju istini.

i povezuje nas s Crkvom koja uvijek pobjeđuje zabludu što ugrožava 'poklad zdravih riječi primljenih' od apostola (2 Tim 1,13 sl).

(2 Tim 1,13 sl)
(13) Uzorom neka ti budu zdrave riječi koje si od mene čuo u vjeri i ljubavi u Kristu Isusu. (14) Lijepi poklad čuvaj po Duhu Svetom koji prebiva u nama.

- sastavio Milan Kušnjačić, 10. studenoga 2023.